

ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการการจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

สิริธร ตีผาย^{1*} พรทิพย์ ไชยโส² และ วารุณี ลัภนโชคดี³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยการพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ วิธีการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน 2) กำหนดสมมติฐานถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน 3) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตามตัวแปรที่กำหนดจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในโครงการทวิศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 และ 4) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าองศาอิสระ ค่าดัชนี GFI ค่า RMSEA ค่าดัชนี NFI ค่าดัชนี NNFI และค่าดัชนี ECVI และทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยค่าสถิติที ผลการวิจัยพบว่าแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ปัจจัยอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และปัจจัยการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.14 0.44 และ -0.72 ตามลำดับ และพบว่าปัจจัยเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยส่งผ่านการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.55

คำสำคัญ: ความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน; ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน; โครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

รับพิจารณา: 24 กรกฎาคม 2561

แก้ไข: 9 พฤศจิกายน 2563

ตอบรับ: 2 กุมภาพันธ์ 2564

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. +668 3338 9453 อีเมล: annerest@gmail.com

Factors Affecting Students' Labour Market Intention in Dual Education Project

Sireethorn Deepai^{1*} Porntip Chaiso² and Warunee Lapanachokdee³

Abstract

Aim of this study was to investigate factors affecting student's labour market intention of students studying in dual education project at Roi-Et province by developing the model of causal relationships. Research Methodology was consisting of 1) studying latent variables and observed variables according to Theory of Planned Behaviour, 2) specifying hypothesis of factors affecting student's labour market intention, 3) using questionnaires to collect data from the sample group of population which is 165 students who have started in dual education project at Roi-Et province in 2015, and 4) analysing obtained data by using the Structural Equation Model (SEM) showed a goodness-of-fit with χ^2 , df, GFI, RMSEA, NFI, NNFI and ECVI. Then, t-test is used to test factors affecting student's labour market intention. The research results showed that the model of causal relationship developed by authors was valid and fit with empirical data. The attitude toward entering to work in labour market factor, the subjective norm factor and the perceived behavioural control factor have direct effect on students' labour market intention where direct effect was 1.14, 0.44 and -0.72 respectively. The attitude toward entering to work in labour market factor had indirect effects on students' labour market intention through the perception of behavioural control where indirect effect was -0.55.

Keywords: Labour market intention; Theory of Planned Behaviour; Dual Education Project

Received: July 24, 2018

Revised: November 9, 2020

Accepted: February 2, 2021

¹ Master Program Student, Faculty of Education, Kasetsart University

² Associate Professor, Department of Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Kasetsart University

³ Lecturer, Department of Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Kasetsart University

* Corresponding Author +668 3338 9453 e-mail: annerest@gmail.com

1. บทนำ

การจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านทักษะชีวิตและด้านทักษะอาชีพเมื่อจบการศึกษานักเรียนพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที แต่เนื่องจากนักเรียนในโครงการเมื่อจบการศึกษาจะได้รับวุฒิการศึกษา 2 วุฒิ คือ วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนั้น นักเรียนในโครงการดังกล่าวจึงมีทางเลือกไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่ตลาดแรงงานหลังจากจบการศึกษาหรือเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานจะช่วยให้สถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ได้ข้อมูลสารสนเทศและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ เพื่อจูงใจให้นักเรียนตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานหลังจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามการวิจัยว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการทวิศึกษา

จากการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen [1] ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Intention) รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล โดยความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมเกิดจากการส่งผลร่วมกันของเจตคติต่อการแสดงพฤติกรรม (Attitude toward behavior) อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการแสดงพฤติกรรม (Subjective norms) และการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการแสดงพฤติกรรม (Perceived Behavior Control : PBC)

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น Yean, Johari and Sukery [2] ศึกษาการกลับเข้ามาทำงานของพนักงานที่เคยเจ็บป่วย Pelling and White [3] ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเว็บไซต์ นอกจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจะถูกนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ แล้ว ยังมีงานวิจัยที่นำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้เพื่อศึกษาความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม เช่น Utami [4] ศึกษาความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา Paco et al. [5] ศึกษาความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาปรับใช้ในการศึกษาความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยทำการศึกษากับนักเรียนที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 ที่จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนานอาชีวศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาเริ่มต้นจากความร่วมมือระหว่างอาชีวศึกษาร้อยเอ็ดร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 ภายใต้ชื่อโครงการร้อยเอ็ดโมเดล เมื่อโครงการร้อยเอ็ดโมเดลประสบความสำเร็จ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปภายใต้ชื่อโครงการทวิศึกษา อีกทั้งนักเรียนที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนในระดับชั้นนี้ได้รับการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ผ่านมาแล้ว 2 ปีการศึกษา และปัจจุบันนักเรียนกำลังศึกษาในชั้นปีสุดท้ายเมื่อจบการศึกษานักเรียนจะต้องตัดสินใจระหว่างศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ จึงเป็นระดับชั้นที่มีความเหมาะสมที่สุดในการศึกษาความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ของ Ajzen [1] โดยใช้ตัวแปรสังเกตได้ อธิบายตัวแปรแฝง ดังนี้

ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ อธิบายตัวแปรแฝงความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วย ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน การวางแผนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และความพยายามในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ อธิบายตัวแปรแฝงเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วย ความรู้สึกที่มีต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเข้าสู่ตลาดแรงงานในทางบวก และความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเข้าสู่ตลาดแรงงานในทางลบ

ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายตัวแปรแฝงอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วย อิทธิพลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน อิทธิพลของครูอาชีวศึกษาต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน อิทธิพลของผู้ปกครองต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน อิทธิพลของเพื่อนต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายตัวแปรแฝงการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วย การรับรู้ความยากง่ายในการประกอบอาชีพ ความเชื่อว่าจะสามารถตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ด้วยตนเอง ความเชื่อว่าจะมีความสามารถที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยขัดขวางการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 จำนวน 711 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 จำนวน 165 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย คือ เดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2561

4. วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) ระหว่างตัวแปร การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

4.1 ศึกษาตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen [1]

4.2 กำหนดสมมติฐานการวิจัย

4.3 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางการสร้างเครื่องมือตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน Ajzen [6] แบบสอบถามแบ่ง

ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 11 ข้อ และส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งได้แก่ 1) ปัจจัยความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วยแบบวัดความมุ่งมั่นในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แบบวัดการวางแผนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และแบบวัดความพยายามในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน 2) ปัจจัยเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วย แบบวัดความรู้สึกที่มีต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเข้าสู่ตลาดแรงงานในทางบวก และแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเข้าสู่ตลาดแรงงานในทางลบ 3) ปัจจัยอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วยแบบวัดอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง (ครูโรงเรียนมัธยม ครูอาชีวศึกษา ผู้ปกครองและเพื่อน) ต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน 4) ปัจจัยการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วยแบบวัดการรับรู้ความยากง่ายในการประกอบอาชีพ แบบวัดความเชื่อว่าจะสามารถตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ด้วยตนเอง แบบวัดความเชื่อว่าจะมีความสามารถที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยขัดขวางการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ข้อคำถามมีทั้งหมด 40 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 7 ระดับตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ผลการพิจารณาจากข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ มีจำนวน 36 ข้อ ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล และมีข้อคำถาม 4 ข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.4 ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเชื่อมั่น (reliability) ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนในโครงการทวิศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งพบว่าแต่ละข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.708-0.879 และค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.901

4.4 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังออกแบบสอบถามแล้ว โดยใช้การสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวโน้มการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพของนักเรียนทวิศึกษา

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) พัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรมลิสเรล ใช้ค่าความแปรปรวน (variance) และค่าความแปรปรวนร่วม (covariance) 2) พิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ ค่าองศาอิสระ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) ค่าดัชนี NFI ค่าดัชนี NNFI และค่าดัชนี ECVI 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยใช้ค่าทดสอบที (t-test) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแยกตามประเด็นคำตอบของผู้ตอบ

5. ผลการศึกษา

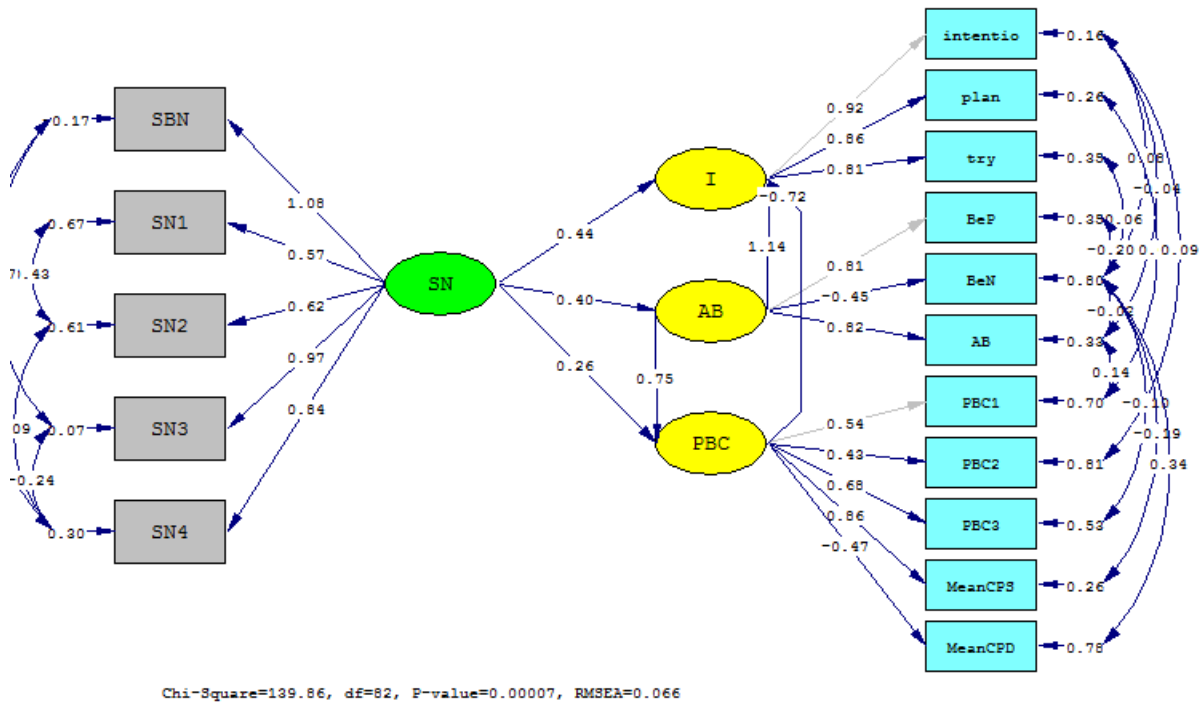
วิเคราะห์แบบจำลองด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ค่าความสัมพันธ์ของแบบจำลองแสดงดังรูปที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จังหวัดร้อยเอ็ดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\left(\frac{\chi^2}{df}\right)$ เท่ากับ 1.70

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จังหวัดร้อยเอ็ด

ตัวแปรผล	AB			PBC			I		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
SN	0.40**		0.40**	0.26**	0.30**	0.56**	0.44**	0.05	0.49**
AB				0.75**		0.75**	1.14**	-0.55*	0.60**
PBC							-0.72*		-0.72*

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .001$ และ DE คือ อิทธิพลทางตรง, IE คือ อิทธิพลทางอ้อม, TE คือ อิทธิพลรวม

ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.90 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.07 ค่า normal fit index (NFI) เท่ากับ 0.95 ค่า non-normal fit index (NNFI) เท่ากับ 0.97 ค่า ECVI เท่ากับ 1.51 ค่า ECVI for saturated model มีค่าเท่ากับ 1.66 และค่า ECVI for Independence Model เท่ากับ 20.55 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่สังเกตได้อธิบายตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวแปร ดังนี้ 1) ตัวแปรความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (I) อธิบายด้วยความมุ่งมั่นในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (intention) การวางแผนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (plan) และความพยายามในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (try) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92, 0.86 และ 0.81 ตามลำดับ 2) ตัวแปรเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AB) อธิบายด้วยความรู้สึกที่มีต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AFF) ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเข้าสู่ตลาดแรงงานในทางบวก (BeP) และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการเข้าสู่ตลาดแรงงานในทางลบ (BeN) โดยจะมีค่าของน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82, 0.81 และ -0.45 ตามลำดับ และ 3) ตัวแปรการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC) อธิบายด้วยความเชื่อเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (MeanCPS) การรับรู้ความยากง่ายในการประกอบอาชีพ (PBC1) และความเชื่อว่ามีความสามารถที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC3) ความเชื่อที่สามารถตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ด้วยตนเอง (PBC2) และความเชื่อเกี่ยวข้องกับปัจจัยขัดขวางการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (MeanCPD) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.86, 0.54, 0.68, 0.43 และ -0.47 ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ค่าความสัมพันธ์ของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนในโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จังหวัดร้อยเอ็ด

จากตารางที่ 1 ความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (I) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AB) อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (SN) และการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.14, 0.44 และ -0.72 ตามลำดับ

ความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (I) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AB) โดยส่งผ่านการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.55

การรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AB) และอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (SN) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.75 และ 0.26 ตามลำดับ การรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC) ซึ่งได้รับอิทธิพลทางอ้อม

จากอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (SN) โดยส่งผ่านเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.30 เจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (AB) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (SN) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.40

เนื่องจากการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (PBC) มีอิทธิพลทางลบต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ครูผู้สอน/ครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 2 ท่าน และนักเรียนในโครงการทวิศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 คน เพิ่มเติมผลการสัมภาษณ์เป็นดังต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน/ครูผู้รับผิดชอบโครงการถึงแนวโน้มของนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนต่อการศึกษาต่อหรือการทำงาน พบว่านักเรียนที่ศึกษาต่อส่วนมากเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี โดยส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เนื่องจาก

ใช้เวลาเรียนเพียง 2 ปี ค่าใช้จ่ายไม่มากเท่ากับการเรียนในระดับปริญญาตรีที่ใช้เวลา 4 ปี ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี หรือนักเรียนกลุ่มอ่อน ส่วนใหญ่มักจะออกไปประกอบอาชีพมากกว่าการศึกษาต่อ

จากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเก่ง 2 คนพบว่านักเรียนทั้งสองคนชอบการเรียนในสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ มีความถนัดและชอบที่ได้ฝึกปฏิบัติวิชาชีพ และมีความเชื่อว่าเมื่อจบ ปวช. สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้เนื่องจากเคยฝึกประสบการณ์จากสถานประกอบการ แต่นักเรียนในกลุ่มเก่งทั้ง 2 คนต้องการที่จะศึกษาต่อ โดยคนที่ 1 ต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า เพราะเขาต้องการที่จะประกอบอาชีพวิศวกรในโรงงานอุตสาหกรรม ในขณะที่นักเรียนคนที่ 2 ต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับปวส. สาขาช่างยนต์ และตั้งใจไว้ว่าหลังจากเรียนจบ ปวส. ช่างยนต์จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ได้สัมภาษณ์ถึงแนวโน้มของเพื่อนหลังเรียนจบ ปวช. นักเรียนทั้ง 2 ให้คำตอบในทิศทางเดียวกันคือนักเรียนที่เรียนดีส่วนใหญ่จะศึกษาต่อ ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดีขึ้นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพ จากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มอ่อน 2 คน พบว่านักเรียนทั้ง 2 คน เป็นนักเรียนในโครงการทวิศึกษา สาขาช่างยนต์ เมื่อเปรียบเทียบการเรียนสายอาชีพกับสายสามัญ นักเรียนทั้ง 2 คน ชอบเรียนในสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ โดยนักเรียนคนที่ 1 กล่าวว่าการเรียนในสายอาชีพทำให้มีงานทำ สามารถประกอบอาชีพได้ทันทีหลังจากจบ ปวช. นักเรียนคนที่ 2 เชื่อว่าการเรียนในสายอาชีพหางานทำง่ายกว่าการเรียนในสายสามัญ โดยนักเรียนทั้ง 2 คนตั้งใจที่จะประกอบอาชีพทันทีหลังจากเรียนจบ ปวช.

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ปัจจัยอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และปัจจัยการรับรู้การควบคุมความสามารถของตนเองในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งจะอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

6.1 ความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้รับอิทธิพลทางบวกจากปัจจัยเจตคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดย

มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.14 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ของ Werner and Grayzman [7] และ Gorgievski et al. [8] แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาระดับปวช. จะทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีเมื่อจบการศึกษาระดับปวช. จากผลการศึกษาพบว่าการที่นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาระดับปวช. จะก่อให้เกิดผลที่ดีต่อตัวนักเรียน (ค่าน้ำหนัก 0.81) และไม่เชื่อว่าการเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาระดับปวช. จะก่อให้เกิดผลที่ไม่ดีต่อตัวนักเรียน (ค่าน้ำหนัก 0.45) ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ครูควรที่จะแนะนำอาชีพให้แก่แก่นักเรียนก่อนจบการศึกษา ให้ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการทำงาน ลักษณะงาน ค่าตอบแทน ความก้าวหน้าในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่นักเรียนศึกษาอยู่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน เห็นประโยชน์และข้อดีที่จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนตัดสินใจประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

6.2 ความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้รับอิทธิพลทางบวกจากปัจจัยอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.44 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ของ Werner and Grayzman [7] และ Gorgievski et al. [8] แสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวนักเรียนสนับสนุนหรือต้องการให้นักเรียนเข้าสู่ตลาดแรงงาน จะทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานหลังจบการศึกษาระดับปวช. จากผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานเกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (ค่าน้ำหนัก 1.08) การรับรู้ความต้องการของผู้ปกครอง เพื่อน ครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา (ค่าน้ำหนัก 0.97, 0.84, 0.62 และ 0.57 ตามลำดับ) ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น ผู้ปกครอง เพื่อน ครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และครูใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา จะต้องสนับสนุน ส่งเสริมการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาระดับปวช. ของนักเรียนสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคตแก่ผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบถึงปัญหาความว่างงานซึ่งเกิดจากขาดทักษะ ความรู้ที่ตลาดแรงงานต้องการ และเพื่อลดค่านิยมการสนับสนุนการเรียนในสายสามัญของผู้ปกครองและนักเรียน

6.3 การรับรู้การควบคุมความสามารถของตนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานมีอิทธิพลทางลบต่อความตั้งใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.72 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่รับรู้ว่าการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นเรื่องง่ายและเชื่อว่าตนเองสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ ไม่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพทันทีหลังจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนในโครงการทวิศึกษาทั้งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีผลการเรียนที่ดีและเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ ต้องการที่จะศึกษาต่อในสายอาชีพ ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่ดีจะประกอบอาชีพทันทีหลังจบการศึกษานอกจากนี้ผลของการสัมภาษณ์นักเรียนนั้นยังแสดงให้เห็นว่า แม้ว่านักเรียนจะไม่เข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีหลังจบประกาศนียบัตรวิชาชีพ แต่การเรียนในโครงการทวิศึกษาทำให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความกดดันและความสนใจของตนเอง รับรู้ว่าคุณมีความชอบในการเรียนสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ และจากการฝึกประสบการณ์กับสถานประกอบการทำให้นักเรียนนั้นรู้ได้ว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพได้ เพียงแต่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวต้องการที่จะเพิ่มทักษะความรู้ให้มากยิ่งขึ้น จึงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับปริญญาตรีโดยเลือกที่จะศึกษาต่อในสาขาช่างอุตสาหกรรม และต้องการประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมในอนาคต ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนในสายอาชีพ ทำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกับอุปกรณ์จริง จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ ให้พอเพียงเพื่อให้นักเรียนเกิดความกดดัน ความชอบ และความสนใจในการเรียนสายอาชีพเกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความรู้

ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพได้ แม้ว่านักเรียนจะไม่ตัดสินใจประกอบอาชีพทันทีหลังจบการศึกษาระดับ ปวช. แต่จะทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในสายวิชาชีพ และกลับมาประกอบอาชีพในสาขาที่ได้ศึกษาต่อไป

7. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้และในครั้งต่อไป

การนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาใช้ในครั้งนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของทฤษฎีเท่านั้น ยังไม่ได้ศึกษาตัวแปรพฤติกรรม ซึ่งเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่อยู่ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังนั้นการใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนครั้งต่อไปควรจะศึกษาตัวแปรพฤติกรรม เพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ทฤษฎีได้กำหนด

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] I. Ajzen, "The Theory of Planned Behavior," *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, vol. 50, no. 2, pp. 179-211, 1991.
- [2] T. F. Yean, J. Johari and A. F. M. Sukery, "The influence of attitude, subjective norms, and perceived behavioural control on intention to return to work: A case of socso's insured employees," *Kajian Malaysia*, vol. 33, no. 1, pp. 141-154, 2015.
- [3] E. L. Pelling and a. M. White, "The theory of planned behavior applied to young people's use of social networking Web sites," *Cyberpsychology & behavior*, vol. 12, no. 6, pp. 755-759, 2009.
- [4] C. W. Utami, "Attitude, Subjective Norms, Perceived behavior, Entrepreneurship education and Self-efficacy toward entrepreneurial intention University student in Indonesia," *Eropean Research Studies Journal*, vol. 20, no. 2A, pp. 475-495, 2017.

- [5] J. J. M. Ferreira, M. Raposo, A. M. F. Paço and R. G. Rodrigues, "Behaviours and entrepreneurial intention: Empirical findings about secondary students," *Journal of International Entrepreneurship*, vol. 9, no. 1, pp. 20-38, 2011.
- [6] I. Ajzen, "CiteSeerX logo," The College of Information Sciences and Technology, 28 12 2007. [Online]. Available: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.601.956&rep=rep1&type=pdf>. [Accessed 5 March 2017].
- [7] S. Werner and A. Grayzman, "Factors influencing the intention of students to work with individuals with intellectual disabilities," *Research in Developmental Disabilities*, vol. 32, no. 6, pp. 2502-2510, 2011.
- [8] M. J. Gorgievski, U. Stephan, M. Laguna and J. A. Moriano, "Predicting Entrepreneurial Career Intentions," *Journal of Career Assessment*, vol. 23, no. 3, pp. 457-475, 2017.